

اهمیت و ضرورت توجه به مقوله مدیریت پسماندها:

مدیریت پسماند یکی از ضروریترین محورهای توسعه پایدار محسوب می گردد. تولید انواع پسماند در زندگی انسانها امری اجتناب ناپذیر بوده و بی شک عدم توجه کافی به این موضوع می تواند تأثیر زیادی در تخریب محیط زیست و طبیعت داشته باشد. مدیریت پسماندها به عواملی همچون تولید، جمع آوری، حمل و نقل، دفع و بازیافت آن بستگی دارد، بنابراین محدوده مدیریت این مقوله بسیار وسیع و متغیر است، لذا برای چنین موضوعی راهی جز مدیریت صحیح و تدوین برنامه راهبردی وجود ندارد.

تعریف و طبقه بندی پسماندها:

پسماند به مواد جامد، مایع و گاز (غیر از فاضلاب) گفته می شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولیدکننده زائد تلقی می شود. پسماندها به پنج گروه تقسیم می شوند:

۱- پسماندهای عادی:

به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به صورت معمول از فعالیت های روزمره انسانها در شهرها، روستاها و خارج از آنها تولید می شود از قبیل زباله های خانگی و نخاله های ساختمانی.

۲- پسماندهای پزشکی (بیمارستانی):

به کلیه پسماندهای عفونی و زیان آور ناشی از فعالیت بیمارستانها، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه گفته می شود. سایر پسماندهای خطرناک بیمارستانی از شمول این تعریف خارج است.

۳- پسماندهای ویژه:

به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل سمیت، بیماری زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن به مراقبت ویژه نیاز داشته باشد و آن دسته از پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی، کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند جزء پسماندهای ویژه محسوب می شوند.

۴- پسماندهای کشاورزی:

به پسماندهای ناشی از فعالیت های تولیدی در بخش کشاورزی گفته می شود از قبیل فضولات، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان) محصولات کشاورزی فاسد یا غیرقابل مصرف.

۵- پسماندهای صنعتی:

به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی، صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می شود از قبیل براده ها، سرریزها و لجن های صنعتی.

مدیریت پسماند چیست؟

مدیریت پسماند مجموعه فعالیت ها و اقدامات لازم برای مدیریت زباله از زمان شروع به تولید تا دفع نهایی آن است. این موضوع شامل جمع آوری، حمل و نقل، تصفیه و دفع پسماندها، همراه با نظارت و قانونمند کردن فرآیند مدیریت پسماند می باشد.

مدیریت اجرایی پسماندها:

مدیریت اجرایی پسماند، شخصیت حقیقی یا حقوقی است که مسوول برنامه ریزی، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به تولید، جمع آوری، ذخیره سازی، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش و دفع پسماندها و همچنین آموزش و اطلاع رسانی در این زمینه می باشد. مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری ها و دهیاری ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری ها و دهیاری ها به عهده بخشدارها می باشد. مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه به عهده تولیدکننده بوده که در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری ها، دهیاری ها و بخشدارها خواهد بود.

قوانین، آئین نامه ها، دستورالعمل ها و شیوه نامه های مرتبط با مدیریت پسماندها در روستاها:

مهم ترین ضوابط و مقررات مربوط به مدیریت پسماندها در زمینه مدیریت پسماندهای روستایی عبارتند از: قانون مدیریت پسماندها و آئین نامه اجرایی آن، ماده ۱۰ اساسنامه دهیاری شامل وظایف دهیاری ها، جزء (۱) بند (ب) ماده ۲۷ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه و آئین نامه اجرایی آن، دستورالعمل ها و شیوه نامه های ابلاغی از سوی معاونت امور دهیاری های سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور (شیوه نامه کاهش تولید، ذخیره سازی، جمع آوری و حمل پسماندهای روستایی، شیوه نامه اجرایی دفن بهداشتی پسماندهای عادی در سطح روستاهای کشور، چارچوب توسعه فرهنگ شهروندی در زمینه مدیریت پسماندهای جامد در مناطق روستایی، شیوه نامه تهیه بیوکمپوست از پسماندهای فسادپذیر و فضولات دامی در مناطق روستایی کشور، شیوه نامه پردازش، جداسازی و بازیافت پسماندهای عادی در مناطق روستایی کشور، دستورالعمل نحوه تعیین هزینه خدمات مدیریت پسماندهای روستایی، قبض اعلام و وصول هزینه های خدمات مدیریت پسماندهای عادی روستایی و شیوه نامه نحوه کاربرد آن)

* از اینرو لازم است در راستای حفظ محیط زیست، با رویکرد مدیریت منطقه ای و با توجه به وظایف قانونی، کلیه دهیاری ها نسبت به برنامه ریزی برای مدیریت صحیح پسماندها وفق قوانین، آئین نامه ها و شیوه نامه های ابلاغی اقدام نمایند.

معاونت امور دهیاری ها

دفتر هماهنگی عمرانی و خدمات روستایی